

OPZ-STAT-1: Statistička izvješća o dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima (za 2023.)

Neven Baica, mag. oec.

Izveštavanje o dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima obveza je poreznih obveznika upisanih u registar obveznika PDV-a (redovnih poreznih obveznika) koja je propisana Općim poreznim zakonom. Izveštavanje se obavlja preko elektroničkog Obrasca OPZ-STAT-1 čija je obveza predaje se u rokovima propisanim za predaju Obrasca DOH i Obrasca PD. U ovom članku kroz praktični primjer pojašnjavamo način sastavljanja Obrasca OPZ-STAT-1.

1. Uvod

Svi porezni obveznici poreza na dodanu vrijednost upisani u registar poreznih obveznika sukladno odredbama **Zakona o porezu na dodanu vrijednost** (Nar. nov., br. 73/13, 99/13–Rješenje USRH, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23 i 114/23; u daljnjem tekstu: **Zakon o PDV-u**) dužni su predavati obrasce i izvještaje propisane odredbama tog Zakona i njegovog provedbenog propisa – **Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost** (Nar. nov., br. 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17, 1/19, 01/20, 1/21, 73/21 i 41/22;; u daljnjem tekstu: **Pravilnik o PDV-u**).

Prema podacima prikupljenim iz predanih prijava na obrascu PDV, obavlja se obračun obveza plaćanja PDV-a, te se utvrđuje pravo na pretporez. No, porezna tijela ovlaštena su obavljati provjeru zaprimljenih podataka, pa tako i podataka o obračunatom PDV-u iz predanih obrazaca PDV. U tu svrhu, uvedena je obveza dostavljanja statističkih podataka o izdanim, a nenaplaćenim računima na Obrascu **OPZ-STAT-1**. Obveza sastavljanja, sadržaj, te način njegova sastavljanja propisan je odredbama:

- **Općeg poreznog zakona** (Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20 i 114/22); u daljnjem tekstu: **OPZ**) te
- **Pravilnika o provedbi Općeg poreznog zakona** (Nar. nov., br. 45/19, 35/20, 42/20, 50/20, 70/20, 74/20, 103/20, 114/20, 144/20, 2/21, 26/21, 43/21, 106/21, 144/21 i 156/22); u daljnjem tekstu: **Pravilnik**.

Detalji korisni za razumijevanje odredbi u svezi sastavljanja navedenog obrasca mogu se pronaći u dokumentu **“Pitanja i odgovori vezana uz statističko izvješćivanje o dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima putem Obrasca OPZ-STAT-1”** koji je sastavilo Ministarstvo financija–Porezna uprava (u daljnjem tekstu: **Dokument PIO**¹). Premda se radi o dokumentu koji je sastavljen u razdoblju kada je obveza izvještavanja na Obrascu bila propisana odredbama propisa koji više nije na snazi², smatramo ih relevantnima jer su odredbe tada važećeg propisa jednoznačno prenesene u aktualni Pravilnik.

U ovom članku prenosimo odredbe iz navedenih propisa kojima je propisana obveza predaje Obrasca **OPZ-STAT-1**, prikazujemo obvezni sadržaj navedenog Obrasca, te kroz praktični primjer i detalje iz **Dokumenta PIO** pojašnjavamo sve specifičnosti bitne za njegovo ispravno sastavljanje.

1.1. Osnovno o izvještavanju za potrebe oporezivanja

Osnovne odredbe o obvezi podnošenja porezne prijave poreznom tijelu propisana je odredbama članka 73. i 74. OPZ-a. Prema navedenim odredbama porezni obveznik **dužan je podnijeti poreznu prijavu poreznom tijelu na obrascima čiji su oblik i sadržaj utvr-**

1 <https://e-porezna.porezna-uprava.hr/Upute/G2B/OPZ%20STAT-1%20pitanja%20i%20odgovori.pdf>

2 Pravilnik o obvezujućim mišljenjima, ispravku prijave, statističkim izvješćima i poreznoj nagodbi (Nar. nov., br. 78/15. i 16/16.)

đeni posebnim zakonom ili pravilnikom donesenim na temelju zakona.

Da bi porezna tijela mogla obaviti kontrolu podataka prijavljenih preko poreznih prijava, te da bi mogla ispravno i pravovremeno reagirati u slučaju nepodmirivanja porezne obveze, potrebni su im podaci koji nisu sadržani u prijavama za određenu vrstu poreza. Odredbe koje omogućuju poreznim tijelima prikupljanje dodatnih podataka sadržane su u članku 79. OPZ-a u okviru poglavlja "Davanje obavijesti", čiji stavak 9. citiramo:

"Porezni obveznici upisani u registar obveznika poreza na dodanu vrijednost koji imaju u svojim poslovnim knjigama evidentirane dospjele, a nenaplaćene tražbine, koje su dospjele sukladno rokovima ispunjenja novčanih obveza propisanim posebnim propisom, dužni su sastaviti statističko izvješće o dospjelim, a nenaplaćenim tražbinama u rokovima za podnošenje poreznih prijava poreza na dohodak ili poreza na dobit sukladno posebnom propisu u tekućoj godini za sve dospjele, a neplaćene račune sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine."

Iz kojeg razloga porezna tijela prikupljaju dodatne podatke o dospjelim, a nenaplaćenim tražbinama poreznih obveznika razvidno je iz odredbi članka 127. i 127.a Zakona o PDV-u koje citiramo:

"Članak 127.

(1) Porezni obveznik koji obavlja u tuzemstvu isporuke dobara i usluga s pravom na odbitak pretporeza **smatrat će se odgovornim ako iz objektivnih okolnosti proizlazi da je znao ili morao znati da će zbog prijevornih aktivnosti dio ili cijeli iznos PDV-a vezan za isporuku koja mu je obavljena, ili bilo koju prethodnu ili sljedeću isporuku istih dobara ili usluga, ostati neplaćen.**

(2) Ako se sukladno stavku 1. ovoga članka utvrdi odgovornost poreznog obveznika, istome će se osporiti pravo na pretporez.

(3) Ako Porezna uprava sumnja da su isporuke dobara i usluga dio transakcija čija je namjera prijevarno izbjegavanje plaćanja PDV-a, tada će poreznog obveznika koji sudjeluje u takvim transakcijama obavijestiti o njegovoj odgovornosti sukladno stavku 1. ovoga članka. Od dana primitka takve obavijesti Porezna uprava može smatrati da je porezni obveznik znao ili morao znati da s takvim transakcijama sudjeluje u transakcijama kojima je namjera izbjegavanje plaćanja PDV-a.

Članak 127.a

Porezni obveznik kojemu je obavljena isporuka dobara ili usluga u tuzemstvu odgovara kao jamac platac za plaćanje PDV-a kada poreznom obvezniku koji mu je obavio isporuku nije platio najmanje iznos PDV-a obračunanog u računu u roku propisanom posebnim propisom o financijskom poslovanju od dana izdavanja računa."

Iz navedenih odredbi razvidno je da će se u slučaju kada PDV nije uplaćen od strane isporučitelja, provjeravati slijedeće:

- 1) Mora li porezni obveznik koji prima isporuku znati za prijevarne aktivnosti zbog kojih dio ili cijeli PDV povezan s isporukom ostao neplaćen?
- 2) Je li porezni obveznik koji prima isporuku sudjelovao u transakciji čija je namjera prijevarno izbjegavanje plaćanja PDV-a?
- 3) Je li porezni obveznik propustio u roku dospjeća podmiriti dobavljaču najmanje iznos PDV-a?

Kada je odgovor na jedno od prva dva pitanja potvrđan, porezno tijelo ima pravo utvrditi odgovornost poreznog obveznika za ne-

plaćanje PDV-a, što otvara mogućnost pokretanja više poreznih postupaka, od kojih je i uskraćivanje prava na pretporez povezan s isporukom koju je primio, a za koju je utvrđena njegova odgovornost što PDV po toj isporuci nije uplaćen.

Kada je odgovor na treće pitanje potvrđan, porezno tijelo ima pravo utvrditi odgovornost primatelja isporuke, na način da ga proglašava jamcem platcem za PDV iskazan na računu dobavljača koji je propustio pravovremeno platiti.

Upravo za ovaj treći slučaj, poreznom tijelu nužni su podaci o nepodmiranim dugovanjima, poreznog obveznika na određeni datum, temeljem kojih će provjeravati postoji li odgovornost primatelja usluge, te da li je nužno aktivirati odredbu članka 127.a Pravilnika prema kojem će stjecatelj isporuke PDV iskazan na računu.

1.2. Osnovno o izvještavanju o dospjelim, a nenaplaćenim tražbinama

Odredbe koje propisuju na koji način se ispunjava obveza iz članka 79. OPZ-a dane su člankom 76. stavkama 1. i 2. Pravilnika:

"(1) O dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima iz članka 75. ovog Pravilnika obveznici iz članka 74. ovog Pravilnika dužni su, do naplate u cijelosti ili cjelokupnog otpisa, sastavljati statistička izvješća za sve dospjele, a neplaćene račune sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine, uz uvjet da na dan sastavljanja izvješća nisu starija od 6 godina.

(2) Statistička izvješća iz stavka 1. ovog članka dostavljaju se na obrascu »Statističko izvješće o dospjelim, a nenaplaćenim računima na dan 31. 12. _____ godine«, obrazac OPZ-STAT-1."

Obrazac OPZ-STAT-1 propisan je odredbama članka 74. do 77. Pravilnika, te je sam obrazac sastavni dio Pravilnika. Detalje u svezi ovog statističkog obrasca dajemo u nastavku ovog članka.

2. Tko ima obvezu sastavljanja Obrasca?

Odredbom članka 74. Pravilnika obveznici sastavljanja Obrasca OPZ-STAT-1, izrijeком su propisani:

"Obveznici sastavljanja statističkih izvješća o dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima, jesu porezni obveznici upisani u registar obveznika poreza na dodanu vrijednost koji na dan sastavljanja izvješća imaju u svojim poslovnim knjigama evidentirana dospjela, a nenaplaćena potraživanja, a koja su dospjela sukladno rokovima ispunjenja novčanih obveza propisanim posebnim propisom."

Dakle, obveza ispunjavanja Obrasca OPZ-STAT-1 postoji samo kod poreznih obveznika kod kojih su **kumulativno ispunjena dva kriterija:**

- 1) Porezni obveznik upisan je u sustav PDV-a (ne djeluje kao mali porezni obveznik iz članka 90. stavka 1. Zakona o PDV-u); i
- 2) Porezni obveznik na dan 31.12. (datum sastavljanja Obrasca OPZ-STAT-1) ima dospjela, a nenaplaćena potraživanja.

ističemo...

To znači da **obveznici sastavljanja obrasca nisu mali porezni obveznici neovisno o tome da li imaju dospjela i nenaplaćena potraživanja, niti oni porezni obveznici koji na dan 31.12. nemaju dospjelih a nenaplaćenih potraživanja.**

Pojašnjenje tko je, a tko nije obveznik sastavljanja *Obrasca OPZ-STAT-1* nalazimo i u nekim odgovorima na pitanja dana u *Dokumentu PIO*:

„12. Imaju li porezni obveznici koji nisu rezidenti Republike Hrvatske obvezu izvješćivanja o dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima temeljem izdanih računa?”

Ne. Poduzetnici koji nisu rezidenti Republike Hrvatske nisu obveznici sastavljanja Obrasca OPZ-STAT-1.

13. Mora li statističko izvješće podnositi iznajmljivač rezident koji temeljem dodijeljenog PDV-a identifikacijskog broja plaća PDV na usluge koje su mu obavili porezni obveznici iz drugih država članica?”

Iznajmljivači rezidenti koji imaju dodijeljen PDV identifikacijski broj iz razloga što primaju usluge od obveznika iz drugih država članica EU, a nisu upisani u registar obveznika PDV-a ne podnose statističko izvješće putem Obrasca OPZ-STAT-1.

14. Da li su tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima, temeljem imaju obvezu izvješćivanja o izdanim dospjelim, a nenaplaćenim računima, a koje su izdali kao porezni obveznici PDV-a ?

U skladu s odredbama članka 6. stavka 5. Zakona o PDV-a, te odredbama članka 5. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine, broj 79/13, 85/13-ispravak, 160/13, 35/14 i 157/14), tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima mogu postati obveznici PDV-a kada obavljaju gospodarsku djelatnost. Ukoliko navedena tijela, kao porezni obveznici PDV-a, prema izdanim računima koja su izdali za isporuke koji sukladno odredbi Zakona o PDV-u podliježu oporezivanju imaju dospjela, a nenaplaćena potraživanja, dužni su kao i svi ostali porezni obveznici izvještavati putem Obrasca OPZ-STAT-1.”

3. Što se unosi u Obrazac?

Što se unosi u Obrazac *OPZ-STAT-1* propisano je člankom 76. stavkom 1. Pravilnika:

“O dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima iz članka 75. ovog Pravilnika obveznici iz članka 74. ovog Pravilnika dužni su, do naplate u cijelosti ili cjelokupnog otpisa, sastavljati statistička izvješća za sve dospjele, a nenaplaćene račune sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine, uz uvjet da na dan sastavljanja izvješća nisu starija od 6 godina.”

Iz prikazanih definicija obveze i obveznika sastavljanja Obrasca *OPZ-STAT-1* jasno je da su predmet unosa stavke dospjelih a nenaplaćenih potraživanja na dan 31.12. poreznog razdoblja. Odredbom članka 75. Pravilnika propisano je da se, **dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima smatraju:**

- potraživanja temeljem dospjelih, a nenaplaćenih računa izdanih sukladno odredbama Zakona o PDV-u,
- potraživanja temeljem dospjelih, a nenaplaćenih računa izdanih sukladno odredbama OPZ-a.

ističemo...

Radi se o dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima koja su evidentirana temeljem ispostavljenih računa sastavljenih sukladno članku 79, Zakona o PDV-u, te temeljem izdanih računa za promet gotovinom sastavljenih sukladno članku 63. OPZ-a.

Ovdje treba naglasiti da u računi za promet gotovinom u kojima je upisan način plaćanja novčanice i kovanice ne mogu biti nenaplaćeni, što znači da ne mogu biti stavka u Obrascu *OPZ-STAT-1*. Međutim, obzirom da pojam “promet gotovinom” obuhvaća i plaćanje kreditnim karticama, te druge načine plaćanja mimo naplate preko žiro računa kod kojih novac na žiro račun sjeda s odgodom, i računi izdani prema odredbama OPZ-a mogu ostati nenaplaćeni, pa prema tome mogu biti predmetom izvještavanja preko *Obrasca OPZ-STAT-1*.

3.1. Račun kao osnova za unos

Osnovnom odredbom članka 79. stavka 9. OPZ-a, obveza sastavljanja statističkog izvješća o dospjelim, a nenaplaćenim tražbinama propisana je za sve dospjele, a nenaplaćene račune sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine. Iz navedenog proizlazi da je osnova za unos u Obrazac račun. U nastavku iz *Dokumenta PIO* prenosimo odgovore na pitanja u svezi računa kao osnove za unos.

3.1.1. Unose li se potraživanja evidentirana temeljem drugih dokumenata koji nisu račun?

Odredbama Pravilnika propisano je da se u Obrazac evidentiraju potraživanja evidentirana temeljem ispostavljenih računa, pa se postavlja pitanje da li zaista ne postoji obveza unosa stavki potraživanja unesenih temeljem drugih dokumenata, primjerice ugovora. Navedena problematika obuhvaćena je odgovorom na 1. pitanje *Dokumenta PIO* koje citiramo:

„1. Moraju li se prijavljivati dospjela, a nenaplaćena potraživanja koja nisu nastala temeljem izdanih računa već temeljem ugovora ili druge dokumentacije?”

*...Člankom 78. stavkom 7. Zakona o PDV-u propisano da je račun svaka isprava prema kojoj porezni obveznik ili osoba kojoj on naloži zaračunava isporučena dobra i obavljene usluge, bez obzira na to kako se ta isprava naziva u poslovnom prometu. Prema navedenom, računom se smatra svaka isprava koja ima sve elemente računa prema Zakonu o PDV-u, pa to može biti i ugovor ili neka druga dokumentacija (Izvadak iz odgovora na 1. pitanje u *Dokumentu PIO*).“*

Dakle, osnova za unos u Obrazac *OPZ-STAT* je svaki dokument koji sadrži sve elemente iz članka 79. Zakona o PDV-u, a to mogu biti i ugovori ili druga dokumentacija.

Kod provjere da li ugovor ima svojstva računa prema Zakonu o PDV-u, osobito pažnju treba posvetiti broju ugovora koji treba odgovarati numeraciji koju propisuje Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, te je potrebno provjeriti da li je na računu iskazan datum isporuke. Podatak o datumu ili razdoblju isporuke obično nije uključen u ugovor, pa u tom slučaju takav ugovor se ne može smatrati računom, te se podaci iz takvog ugovora ne uključuju u Obrazac *OPZ-STAT*.

3.1.2. Unose li se potraživanja za koje nije potrebno izdati račun?

Prema članku 78. stavku 3. Zakona o PDV-u porezni obveznik **nije obvezan izdati račun za obavljene usluge koje su oslobođene PDV-a prema članku 40. stavku 1. točkama a) do g) ovoga Zakona, osim u slučaju obavljanja mjenjačkih poslova u tuzemstvu.** Obzirom da u tom slučaju nema obveze obračuna PDV-a, pa tako niti mogućnosti korištenja pretporeza, logično je da se takva potraživanja ne trebaju unositi u Obrazac, jer u takvom slučaju ne može nastati odgovornost za neplaćanje PDV-a, odnosno uvjeti gdje primatelj isporuke postaje jamac plataca. Navedeno je potvrđeno odgovorom na 2. pitanje *Dokumenta PIO*.

3.2. Vremenski obuhvat

U Obrazac se ne unose sva potraživanja poreznog obveznika, već ona koja su dospjela u rokovima ispunjenja novčanih obveza propisanim posebnim propisom. U ovom poglavlju pojasnit ćemo od kojeg trenutka se potraživanja moraju unositi u Obrazac, te kada prestaje obveza unosa potraživanja.

3.2.1. Početak obveze unosa

Trenutak dospelosti potraživanja temeljni je kriterij za određivanje početka obveze unosa pojedinog potraživanja, a odredbom članka 79. OPZ-a istaknuto je da se radi o rokovima propisanim posebnim propisom. Posebni propis kojim su propisani rokovi dospjeća plaćanja je **Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi** (Nar. nov., br. 108/12–114/22; u daljnjem tekstu ZFPPN).

ističemo...

Prema odredbama članka 11. stavka 1. ZFPPN-a, u poslovnim transakcijama među poduzetnicima **može se ugovoriti rok ispunjenja novčane obveze do 60 dana.**

U slučaju da ugovorom među poduzetnicima **nije ugovoren rok** za ispunjenje novčane obveze, dužnik je dužan, bez potrebe da ga vjerovnik na to pozove, **ispuniti novčanu obvezu u roku od 30 dana.**

Iz odredbi ZFPPN-a i Mišljenja ministarstva financija³ proizlazi **moćnoćnost i da se u određenim slučajevima ugovori rok ispunjenja koji nije duži od 360. dana.** Odredba kojom poduzetnici ugovaraju rok ispunjenja novčane obveze **duži od 360 dana** prema članku 14. st. 3. ZFPPN-a **smatra se ništetnom.**

Ništetnim mogu biti proglašene i odredbe ugovora kojim poduzetnici utvrđuju rokove plaćanja duže od 60 dana, i to u slučaju kada se utvrdi da je prouzročena očigledna neravnopravnost u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu vjerovnika novčane obveze.

Drugačija pravila primjenjuju se kada je osoba javnog prava dužnik novčane obveze. U takvom slučaju rok duži od 30 dana smatra se ništetnim ako posebnim značajkama i naravi ugovora takav rok nije objektivno opravdan, dok se svaki rok duži od 60 dana bezuvjetno smatra ništetnim.

Za utvrđivanje početka obveze unosa tražbine u Obrazac bitno je i poznavati odredbe ZFPPN-a kojima se utvrđuje datum od kojeg se računa protek dospjeća. Tako je odredbom članka 11. stavka. 4. Zakona propisano da **rok za ispunjenje novčane obveze počinje teći od:**

- dana kad je dužnik primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu, ili;
- dana kad je vjerovnik ispunio svoju obvezu:
 - ako nije moguće sa sigurnošću utvrditi dan primitka računa ili drugog odgovarajućeg zahtjeva za isplatu ili,
 - ako je dužnik primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu prije negoli je vjerovnik ispunio svoju obvezu, ili;
- dana isteka roka za pregled predmeta obveze, ako je ugovorom ili zakonom predviđen određeni rok za takav pregled, a dužnik je primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu prije isteka toga roka.

Detaljno o rokovima ispunjenja novčanih obveza pisali smo u članku *Prestanak ugovornih obveza ispunjenjem i rokovi plaćanja između poduzetnika, koji je objavljen u Ripup-u br. 5/2021.*

3.2.2. Prestanak obveze unosa

Iz odredbe članka 76. stavka 1. Pravilnika jasno je da se u Obrazac **OPZ-STAT-1 ne unose tražbine koje su starije od 6 godina.**

ističemo...

Za Obrazac OPZ-STAT-1 za 2023. to znači da postoji obveza izvješćivanja o svim dospjelim, a nenaplaćenim potraživanjima čija je naplata dospjela nakon 31. prosinca 2017. godine, odnosno koja su dospjela od 1. siječnja 2018. i nadalje.

No, ukoliko su **iskazana u poslovnim knjigama** u Obrazac se **unose i potraživanja starija od 6 godina.** Na navedeno upućuje odgovor na 7. pitanje *Dokumenta PIO*:

“Osim navedenog vremenskog okvira, odredba o obvezi dostavljanja izvješća do naplate u cijelosti ili cjelokupnog otpisa znači da se izvješće dostavlja dok god u poslovnim knjigama postoji nenaplaćeno potraživanje kao takvo.

Zatvaranjem potraživanja otpisom u poslovnim knjigama (neovisno o tome da li je otpis učinjen kao porezno priznati ili nepriznati izdatak i neovisno o činjenici da porezni obveznik i nadalje duguje porez na dodanu vrijednost za ispostavljeni račun) prestaje obveza izvješćivanja o dospjelom, a nenaplaćenom potraživanju.”

3.3. Obveza unosa po vrstama potraživanja

U Dokumentu PIO, odgovoreno je i na više pitanja poreznih obveznika vezana uz obvezu unosa pojedinih vrsta potraživanja od kupaca. U nastavku u tabelarnom prikazu prenosimo dane odgovore:

Telefon za konzultacije

01/48 36 046 | 01/49 21 739

Ponedjeljkom i četvrtkom
od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
od 8.30 do 13.00 sati.

BESPLATNO ZA PRETPLATNIKE

3 Broj klase: 423-08/13-01/136, Urudžbeni broj: 513-07-21-01/13-2, od 11. prosinca 2013

Trebali li u obrazac unijeti sljedeća potraživanja od kupaca?

Potraživanja...	↓	Objasnenje
Potraživanja od osoba koji nisu porezni obveznici PDV-a, odnosno nisu pravne osobe, te potraživanja od kupaca koji imaju sjedište izvan Europske unije	DA	Upisuju se u ukupnom iznosu svih dospjelih, a nenaplaćenih računa sa stanjem na dan 31.12. Podaci o danu, mjesecu i godini do kojega računi nisu naplaćeni nisu obvezujući, odnosno ne moraju se popuniti.
Potraživanja unesena u stečajnu masu ili u postupak predstečajne nagodbe	DA	Dok god postoji evidentirano neplaćeno, a dospjelo potraživanje (temeljem izdanog računa) u poslovnim knjigama obveznika izvješćivanja, o takvim potraživanjima postoji potreba izvješćivanja, bez obzira što su ta potraživanja prijavljena u stečajnu masu ili u postupak predstečajne nagodbe, odnosno predstečajni postupak. Nakon završetka predmetnih postupaka potraživanja se mogu djelomično otpisati, otpisati u cijelosti, ili se može promijeniti dospjeće, te će o tome ovisiti i daljnje izvješćivanje o istima.
Potraživanja koja su utužena	DA	Sama činjenica da je potraživanje utuženo ne utječe na prestanak obveze izvješćivanja. Kao što je već navedeno, tek zatvaranjem potraživanja otpisom u poslovnim knjigama prestaje obveza izvješćivanja o dospjelom, a nenaplaćenom potraživanju.
Potraživanje prebačeno u dani zajam	DA	Dok god postoji evidentirano neplaćeno, a dospjelo potraživanje (temeljem izdanog računa) u poslovnim knjigama obveznika izvješćivanja, o takvim potraživanjima postoji potreba izvješćivanja. Ukoliko se naplatom zajma naplati potraživanje u cijelosti – u tome trenutku prestaje obveza izvješćivanja.
Prodana potraživanja	NE	Dospjela, a nenaplaćena potraživanja koja su prodana drugom poduzetniku, i koja se kao takva smatraju naplaćena od kupca u cijelosti, ne iskazuju se u Obrascu OPZ-STAT-1.

4. Sadržaj obrasca i pravila njegova sastavljanja

4.1. Sadržaj obrasca

Sadržaj obrasca detaljno je propisan člankom 77. Pravilnika koji citiramo:

“Obrazac OPZ-STAT-1 sadrži podatke o:

- 1) danu, mjesecu i godini na koju se izvješće odnosi i danu, mjesecu i godini do kojega računi nisu naplaćeni
- 2) poreznom obvezniku/podnosiocu izvješća (pod I.) i to:
 - naziv/ime i prezime
 - OIB
 - adresa sjedišta ili prebivališta odnosno uobičajenog boravišta
- 3) dospjelim, a nenaplaćenim računima koji su izdani sukladno odredbama Zakona o PDV-u (pod II.) i to:
 - 3.1) dospjelom, a nenaplaćenom računu za pojedinog kupca prema datumu izdavanja računa:
 - redni broj kupca (pod II.1.)

- oznaka broja – unosi se oznaka 1 ukoliko se upisuje OIB kupca, oznaka 2 ukoliko se unosi PDV identifikacijski broj, oznaka 3 ukoliko se unose ostali porezni brojevi (pod II.2.)
- porezni broj – PDV identifikacijski broj ili porezni broj ili OIB kupca – ukoliko pojedini kupac koji se vodi pod jednim poreznim brojem nije podmirio više od jednog dospjelog računa, porezni broj se upisuje jedanput za sve račune (pod II.3.)
- naziv/ime i prezime kupca – ukoliko pojedini kupac nije podmirio više od jednog dospjelog računa, naziv/ime i prezime upisuje se jedanput za sve račune (pod II.4.)
- redni broj računa (pod II.5.)
- broj izdanog računa (pod II.6.)
- datum izdanog računa (pod II.7.)
- valuta plaćanja računa – upisuje se datum dospjeća plaćanja računa (pod II.8.)
- broj dana kašnjenja u plaćanju – upisuje se broj dana od dana valute plaćanja do 31. prosinca prethodne godine (pod II.9.)
- iznos računa bez PDV-a (pod II.10.)
- iznos PDV-a ili 0,00 ukoliko na računu, sukladno odredbama Zakona o PDV-u nije iskazan iznos PDV-a (pod II.11.)
- ukupan iznos računa s PDV-om (pod II.12.)
- plaćeni iznos računa – upisuje se ukupan iznos plaćenog dijela računa koji je naplaćen do 31. prosinca prethodne godine (pod II.13.)
- neplaćeni dio računa – upisuje se ukupan iznos neplaćenog dijela računa koji je ostao nenaplaćen do 31. prosinca prethodne godine (pod II.14.)

3.2) ukupnom iznosu svih dospjelih, a nenaplaćenih računa za pojedinog kupca:

- zbrojeni iznos svih nenaplaćenih računa bez PDV-a, za pojedinog kupca (zbroj kolone II.10. za pojedinog kupca)
- zbrojeni iznos PDV-a prema svim nenaplaćenim računima za pojedinog kupca (zbroj kolone II.11. za pojedinog kupca)
- zbrojeni iznos računa s PDV-om prema svim nenaplaćenim računima za pojedinog kupca (zbroj kolone II.12. za pojedinog kupca)
- zbrojeni iznos svih plaćenih iznosa računa za pojedinog kupca (zbroj kolone II.13. za pojedinog kupca)
- zbrojeni iznos svih neplaćenih iznosa računa za pojedinog kupca (zbroj kolone II.14. za pojedinog kupca)

3.3) ukupnom iznosu svih dospjelih, a nenaplaćenih računa:

- zbrojeni iznos svih nenaplaćenih računa bez PDV-a, (zbroj kolone II.10. za sve kupce)
- zbrojeni iznos PDV-a prema svim nenaplaćenim računima (zbroj kolone II.11. za sve kupce)
- zbrojeni iznos računa s PDV-om prema svim nenaplaćenim računima (zbroj kolone II.12. za sve kupce)

- zbrojeni iznos svih plaćenih iznosa računa (zbroj kolone II.13. za sve kupce)
 - zbrojeni iznos svih nenaplaćenih iznosa računa (zbroj kolone II.14. za sve kupce)
- 4) dospjelim, a nenaplaćenim računima koji su izdani sukladno odredbama Zakona, a koji nisu naplaćeni do 31. prosinca prethodne godine (uključujući i taj dan) i to:
- ukupan iznos računa s PDV-om (pod III.2.)
 - iznos PDV-a – upisuje se ukupan iznos obračunanog PDV-a koji je kao takav posebno iskazan na izdanom računu (pod III.3.)
- 5) datumu i mjestu sastavljanja statističkog izvješća (pod IV.)
6) ime i prezime osobe koja je sastavila statistički izvještaj (pod V.)
7) potpis (pod VI.).”

U nastavku slijedi primjer popunjenog Obrasca OPZ-STAT-1 za poreznog obveznika LEN d.o.o., Lopatinečka 5, Zagreb, OIB: 25449875214, za dospjela a nenaplaćena potraživanja na dan 31. prosinca 2023. godine.

OPZ-STAT-1

STATISTIČKO IZVJEŠĆE O DOSPJELIM, A NENAPLAĆENIM RAČUNIMA NA DAN 31.12.2022. KOJI NISU NAPLAĆENI DO 31.12.2023.

I. PODACI O POREZNOBOM OBVEZNIKU /PODNOŠITELJU IZVJEŠĆA	
1. Naziv/ime i prezime:	LEN d.o.o.
2. OIB:	25449875214
3. Adresa:	Lopatinečka 5, Zagreb

II. PODACI O DOSPJELIM, A NENAPLAĆENIM RAČUNIMA KOJI SU IZDANI SUKLADNO ODREDBAMA ZAKONA O PDV-U													
R.b.	Oznaka poreznog broja	Porezni broj	Naziv/ime i prezime kupca	R.B. računa	Broj izdanog računa	Datum izdanog računa	Valuta plaćanja računa	Broj dana kašnjenja u plaćanju	Iznos računa	Iznos PDV-a	Ukupan iznos računa s PDV-om	Plaćeni iznos računa	Neplaćeni dio računa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 (10+11)	13	14 (12-13)
1	1	51284536651	SEN d.o.o.	1	51-VP-1	11/03/2023	10/05/2023	235	15.400,00	3.850,00	19.250,00	10.250,00	9.000,00
				2	91-VP-1	20/05/2023	19/07/2023	165	52.200,00	13.050,00	65.250,00	35.250,00	30.000,00
				3	215-VP-1	30/09/2023	30/11/2023	31	28.400,00	7.100,00	35.500,00	0,00	35.500,00
				Ukupno								96.000,00	24.000,00
2	1	22658541254	KOR d.o.o.	1	59-VP-1	14/03/2023	14/05/2023	231	58.340,00	14.585,00	72.925,00	50.000,00	22.925,00
				2	68-VP-1	18/04/2023	18/06/2023	196	25.250,00	6.312,50	31.562,50	15.000,00	16.562,50
				3	205-VP-1	12/09/2023	19/09/2023	103	15.000,00	3.750,00	18.750,00	0,00	18.750,00
				Ukupno								98.590,00	24.647,50
UKUPNO:									194.590,00	48.647,50	243.237,50	110.500,00	132.737,50

III. PODACI O UKUPNO DOSPJELIM A NENAPLAĆENIM RAČUNIMA KOJI SU IZDANI SUKLADNO ODREDBAMA OPZ-a		
R.B.	Ukupan iznos računa sa PDV-om	Iznos PDV-a
1	2	3
1	14.528,50	2.905,70

IV. Datum:	30.04.2024.	V. Obračun sastavio (ime i prezime):	Vedran Korlat	VI. Potpis:	Vedran Korlat
------------	-------------	--------------------------------------	---------------	-------------	---------------

4.2. Pojedinačno iskazivanje ili iskazivanje u ukupnom iznosu

Iz strukture podataka koje zahtijeva Obrazac OPZ-STAT-1 nameće se zaključak da u Obrazac treba unijeti svaki pojedinačni nenaplaćeni račun na dan 31.12. po svakom kupcu. Međutim to nije tako u svim slučajevima.

ističemo...

Iz odredbi Pravilnika i kroz odgovore na pitanja u Dokumentu PIO jasno je da potraživanja od pojedinih kupaca porezni obveznik može iskazati i u ukupnom iznosu.

Tako je odredbom članka 77. stavka 2. Pravilnika propisano da se u **ukupnom iznosu svih dospjelih, a nenaplaćenih računa** sa stanjem na dan iz čl. 76. stavka 1. Pravilnika upisuju:

- dospjeli a nenaplaćeni računi izdani prema odredbama OPZ-a;
- računi izdani osobama koji nisu porezni obveznici PDV-a, odnosno nisu pravne osobe, te
- potraživanja od kupaca koji imaju sjedište izvan Europske unije

Za **dospjele, a nenaplaćene račune izdane prema odredbama OPZ-a** u Obrazac *OPZ-STAT-1* upisuje se zbirni iznosi za sve takve račune i to **ukupan iznos svih računa s PDV-om** (pod III.2.) i **ukupan iznos PDV-a iz tih računa** (pod III.3.)

Podaci o računima izdanim osobama koji nisu porezni obveznici PDV-a, odnosno nisu pravne osobe, te podaci o potraživanjima od kupaca koji imaju sjedište izvan Europske unije unose se u pozicije Obrascu *OPZ-STAT-1* pod II. s time da je **propisano da se ne moraju unositi podaci o danu, mjesecu i godini do kojega računi nisu naplaćeni**.

Ovo pravilo dano je kao mogućnost. Dakle ovi računi mogu se unositi i pojedinačno i u ukupnom iznosu. Pojašnjenje ovih pravila dano je i u odgovorima 3. i 4. Dokumenta PIO koje citiramo:

“3. Da li se računi izdani osobama koji nisu porezni obveznici PDV-a ili nisu pravne osobe, a izdani su sa svim elementima računa koji je propisan Zakonom o PDV-u moraju iskazivati pojedinačno ili se mogu iskazati u jednom iznosu?”

Člankom 22. stavkom 2. Pravilnika propisano je da se potraživanja temeljem dospjelih, a nenaplaćenih računa koji su sastavljeni sukladno odredbama Zakona o PDV-u, a koji su izdani osobama koji nisu porezni obveznici PDV-a, odnosno nisu pravne osobe **MOGU** iskazivati u jednom iznosu pod III. Obrascu *OPZ-STAT-1* zajedno sa dospjelim, a neplaćenim računima izdanim sukladno odredbama OPZ-a. Isto tako, omogućeno je da se takvi računi iskazuju pojedinačno sa svim propisanim elementima kako je propisano za dospjele, a neplaćene račune koji su izdani poreznim obveznicima PDV-a, odnosno pravnim osoba. Ova mogućnost („ili-ili“) ostavljena je kako bi se olakšalo izvješćivanje, ovisno o knjiženjima obveznika podnošenja Obrascu.

4. Da li se računi izdani osobama iz trećih zemalja (država koje nisu članice EU niti država članica Europskog gospodarskog prostora) moraju iskazivati pojedinačno ili se mogu iskazati u jednom iznosu?

Člankom 22. stavkom 2. Pravilnika propisano je da se potraživanja temeljem dospjelih, a nenaplaćenih računa izdanih kupcima koji imaju sjedište izvan Europske unije **MOGU** iskazivati u jednom iznosu pod III. Obrascu *OPZ-STAT-1* zajedno sa dospjelim, a neplaćenim računima izdanim sukladno odredbama OPZ-a. Isto tako, omogućeno je da se takvi računi iskazuju pojedinačno sa svim propisanim elementima kako je propisano za dospjele, a neplaćene račune koji su izdani poreznim obveznicima PDV-a, odnosno pravnim osoba. Ova mogućnost („ili-ili“) ostavljena je kako bi se olakšalo izvješćivanje, ovisno o knjiženjima obveznika podnošenja Obrascu.”

4.3. Pravila ispunjavanja po pozicijama

U potpoglavljima koje slijede prenosimo pravila ispunjavanja dana odredbama Pravilnika i Dokumentom PIO.

4.3.1. Oznaka broja i porezni broj (pozicije II.2 i II.3)

O pozicijama II.2 i II.3 u članku 77. stavku 1. Pravilnika propisano je slijedeće:

- **oznaka broja** – unosi se oznaka 1 ukoliko se upisuje OIB kupca, oznaka 2 ukoliko se unosi PDV identifikacijski broj, oznaka 3 ukoliko se unose ostali porezni brojevi (pod II.2.)
- **porezni broj** – PDV identifikacijski broj ili porezni broj ili OIB kupca – ukoliko pojedini kupac koji se vodi pod jednim poreznim brojem nije podmirio više od jednog dospjelog računa, porezni broj se upisuje jedanput za sve račune (pod II.3.)

Korisna pojašnjenja ovih pravila možemo naći u 5. odgovoru Dokumenta PIO koji citiramo:

“U obrascu OPZ-STAT-1 ostavljena je mogućnost upisivanja ili poreznog broja – PDV identifikacijskog broj ili poreznog broja ili OIB-a kupca i to na način da ukoliko pojedini kupac koji se vodi pod jednim poreznim brojem nije podmirio više od jednog dospjelog računa, porezni broj se upisuje jedanput za sve račune.

Ova mogućnost je ostavljena kako bi se omogućilo iskazivanje dospjelih, a neplaćenih računa izdanih poreznim obveznicima u drugim državama članica Europske unije ili trećih država (ukoliko se neplaćena potraživanja temeljem izdanih računa iz trećih država ne iskazuju u jednom iznosu, zajedno sa izdanim, a neplaćenim računima izdanim temeljem odredbi OPZ-a).

Kako je sukladno članku 79. Zakona o PDV-u porezni obveznik obvezan u računu iskazivati osobni identifikacijski broj, a za transakcije unutar Europske unije PDV identifikacijski broj, ili identifikacijski broj poreznog obveznika iz trećih država, na taj način obveznik izvješćivanja dužan je i postupiti kod popunjavanja Obrascu OPZ-STAT-1.”

4.3.2. Broj dana kašnjenja u plaćanju (pozicija II.9.)

U ovu poziciju upisuje se broj dana od dana valute plaćanja do 31. prosinca prethodne godine. U nastavku dajemo pojašnjenje za izračun dana kašnjenja za račun kojem je dospijeće plaćanja 10.5.2023. **Dani kašnjenja do 31.12.2023. izračunavaju se na slijedeći način:**

Mjesec	Dani kašnjenja
svibanj	21
lipanj	30
srpanj	31
kolovoz	31
rujan	30
listopad	31
studen	30
prosinac	31
Ukupno	235

